

zani. V majhni gorski kočici so ležali ranjeni partizani, te je bilo treba spraviti preko meje in to akcijo so izvedli zakopanski reševalci, med njimi tudi Stanislav Marusarsz, poznani poljski smučar-skakalec. V hudi zimi in globokem snegu so se prebili z ranjenci na saneh preko vrhov. Film je prvovrstno izdelan v vseh pogledih in prikazuje mnogo smučanja, plezanja in reševanja.

Slovo od poljskih reševalcev je bilo prisrčno, spremili so nas do Katovic, kamor so nas prepeljali z avtomobilom. Take prireditve so dobra vez med reševalnimi organizacijami posameznih držav in tudi vez za spoznavanje napredka reševalne službe.

Dvakrat na Grossglockner-ju

RADO KOČEVAR

Na Großglocknerju ali Velikem Kleku sem bil prvič leta 1950 po navadni poti, in drugič dve leti pozneje preko severne stene. Oba vzpona sta bila lepa in jima namenjam te vrstice, pravzaprav pa drugemu vzponu preko severne stene. Obe turi že počasi prehajata v pozabo, posebne okoliščine in doživetja pa me vežejo na to goro in podoba Velikega Kleka mi je vedno živa.

Bilo je v začetku julija 1950. V popoldanskem vlaku se je skozi karavanški predor peljala v Avstrijo majhna ljubljanska štiričlanska neuradna »žepna« odprava. Kupe je bil nabit res kar s kovčki in nahrbtniki. Pokojni Pogačnik Jože in jaz sva bila prvič v inozemstvu, Lukanc Ivo in Velnar Miloš pa sta se peljala že drugič preko meje.

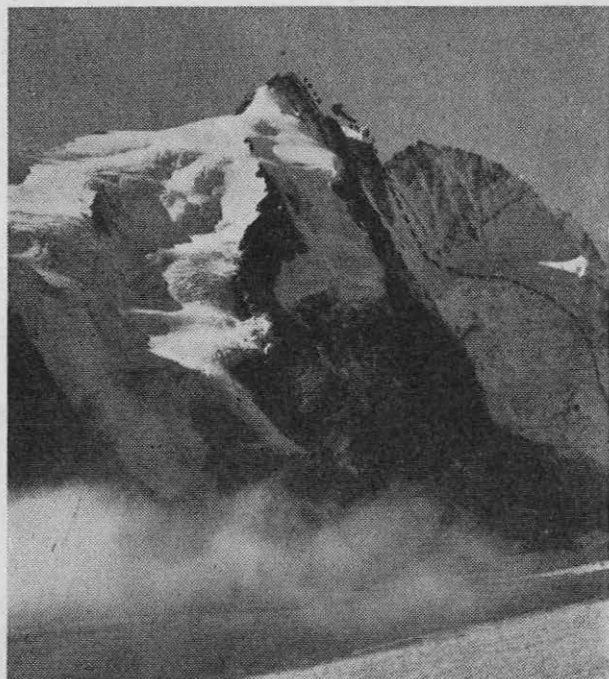
Na Großglockner smo potovali z južne strani, to je iz Lienza. Pristopili pa smo po običajni poti iz Adlerjeve kočice. Vzpon smo odpravili normalno, čeprav so moji trije tovariši imeli nekaj strahu na strmi granitni rezi vrhnjega grebena.

Morda bi na ta dan pozabil, če ne bi bil v družbi pokojnega dobrega tovariša in znanega funkcionarja PZS Jožeta Pogačnika. Obenem pa se nam je tudi ob povratku pripetil zanimiv dogodek: Vračali smo se namreč iz Adlerjeve kočice po ledeniku v dolino. Izenada pa smo obstali pred mladeničem, ki si je z rokami zastiral obraz in presunljivo jokal. Noge so mu že klecnile od strahu in padel bi bil po strmini navzdol, da ga nisem zadnji hip prijel. Zvedeli smo, da mu je spodrsnilo dekle. Sled v razmočenem snegu nam je kazala smer, po kateri je nesrečno dekle zdrsnilo v neznano in obležalo nekje v globoki razpoki.

V naslednjih napetih trenutkih, ki so sledili temu odkritju, sem odločil, da moji trije tovariši odidejo po navadni poti navzdol in me počakajo pri Franz-Josefshöhe. Tam naj takoj obveste avstrijsko gorsko reševalno službo.

Srečno naključje pa je hotelo, da je ravno takrat prilomastil mimo domači gorski vodnik Peter Rupitsch s svojo klientinjo. Zanimalo me je, kako bo ravnal stari vodnik. Videl sem v svoje veselje, da je človeško življenje bilo to pot več vredno od denarja. Spravil je svojo gospo na varno in z derezami sva začela sestopati po ledeni strmini.

Kmalu sva odkrila ponesrečenko v dvajset metrov globoki razpoki. Na najino veselje je bila živa po še danes nerazumljivem naključju. Ker je bila deklica lahka, sva jo z močjo svojih rok dvignila na površje. Iz ledenika pa

Severna stena Grossglocknerja
----- smer vzpona

sva jo spravila tako, da sem jaz plezal za dolžino vrvi navzgor in potem oba varoval.

Na Franz Josephöhe so pribrnela motorna kolesa avstrijske gorske reševalne službe, toda žrtev je bila že na varnem. Skromni »Danke« in »Sie sind ein guter Mann« so bile zame dovolj.

Čez uro pozneje smo že sedeli v avtobusu, ki je varno drvel po divjih serpentinah v Zell am See.

Dve leti pozneje me je pot zanesla zopet v avstrijske gore. Jeseniško PD je izvedlo avtobusni izlet v Lienške Dolomite in Großglockner. Opolnoči smo prestopili mejo na Korenskem sedlu. Ko se je začelo daniti, smo v medlem svetu lahko razločili sesutine Dobrača, čigar skalni bloki so se premaknili pred 600 leti v dolino.

V avtobusu nas je bilo petinštirideset in med redkimi povabljenici sva na zadnjem sedežu sedela tudi midva s Cicem in Veninškom.

Lienz, glavno mesto vzhodne Tirolske, je ravno tedaj praznovalo sedemstoletnico ustanovitve. Na to so nas opozarjali številni turistični lepaki v vseh mogočih jezikih.

Naš prvi cilj je bil obiskati Lienške dolomite, zato smo se še istega dne ob prihodu povzpeli na Karlsbaderhütte, ki leži sredi lepe gorske krnice na obrežju dveh majhnih ledeniških jezer. Te gore so pravzaprav Dolomiti le po imenu. Naše gore so le nekaj drugega. Razumljivo, da obisk teh gora ni tako velik.

Zaradi neprespance noči v avtobusu smo ta popoldan določili za počitek. Kljub temu pa se je nekaj jeseniških nadobudnežev povzpelo na bližnji Roter Turm nad kočjo.

Tudi pod grebenom je precej strmo

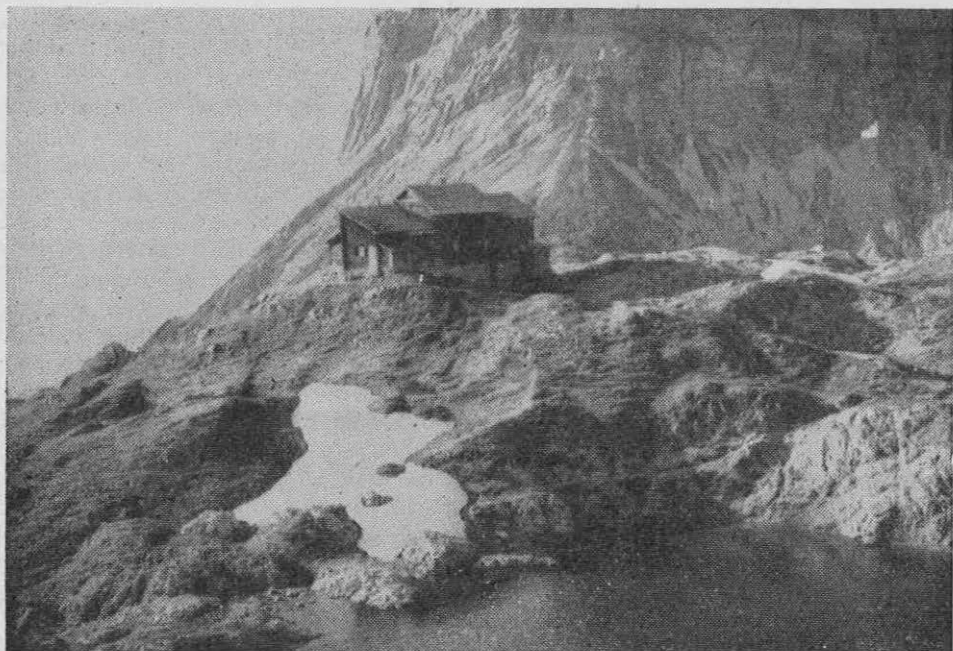

Foto Rado Kočever
Vstop v raz Laserze

Naslednje jutro smo obiskali nekatere vrhove. Planinci so se odločili za markirane poti, alpinisti, kolikor jih je bilo, pa za lažje plezalne vzpone. V družbi Cica in Staneta sem se odločil preplezati sloviti raz Laserze. Dvestometrski raz je po svojih težavah znan daleč okoli. Toda prekratko odmerjen čas štirih ur nas je prisilil, da smo sredi raza morali vzpon prekiniti in se po vrvi spustiti nazaj v grušč. Jezili smo se nad slabim programom Jeseničanov, ki so za spoznavanje Lienških Dolomitov določili le en dopoldan. Potem pa smo dirjali kakor za stavo na Tristachersee in komaj ujeli avtobus, ki nas je še isti popoldan odpeljal na Franz Josephhöhe. Okrog polnoči smo utrujeni legli k počitku na zaprašene pograde v Hofmanovi koči.

Ob jutranjem svitu se je kolona tridesetih Jeseničanov odpravila na Veliki Klek, Cic, Veninšek, Krušic in jaz pa smo se povzpeli na tri tisoč metrov položni vrh Johannesberg. Pravzaprav smo si tega dne hoteli ogledati smeri v severni steni Kleka za prihodnji dan.

Krušic in Šilar sta se odločila preplezati Palavicinijev žleb, midva s Cicem pa sva vstopila v severno steno v smeri Klekove škrbine. Zaradi padajočega snega in kamenja smo se iz Hofmanove kočje odpravili že kmalu po polnoči in v zgodnjem jutranjem svitu hkrati vstopili v steno. Pred nami sta stopali po zamrznjenem srenu še dve navezi Avstrijcev, ki ju je vodil znani Toni Egger iz Lienza.

Karlbader Hütte v Lienških Dolomitih

Foto Rado Kočevar

Pobočje pred nama je bilo zelo strmo. Odločila sva se plezati brez vrvi in to zato, da bi prištedila na času in obenem plezala varneje. Zagrizla sva se kakor mačka v belo strmino. Mimo naju so večkrat zasikali kamni raznih oblik in čim više sva bila, tembolj naju je zaskalelo v srcih, ko sva se ozirala za malimi drobcami kamenja, ki so neslišno izginjali nekje v veliki krajni počti.

Čeprav je bil greben tehnično težji, sva se vendarle oddahnili, ko nisva bila več prilepljena na sneg kakor pajka.

Nikoli si nisem mogel misliti, da bom ob tričetrt na devet že na vrhu Velikega Kleka. Tako hitro nama je šlo izpod rok plezanje. Kmalu sta tudi Janez in Janko dosegla vrh. To je bil vesel dan iz našega življenja, posebej še, ker nam je narava naklonila povrhu vsega še izredno lep dan in razgled iz 3798 metrov visoke gore. Avstrijci, ki so preplezali severni raz, pa so videli, da tudi Slovenci nekaj zmorejo.

Isto popoldne smo se že vračali skozi Möllsko dolino in prenočili v šotorih pri vasi Döhrriach ob Milstättskem jezeru. Naslednjega dne pa smo že bili na bregovih Osojskega jezera. Videl sem, kako so ljudje z radovednostjo ogledovali znak našega avtomobila »YU«. Ob Vrbskem jezeru smo srečali fanta, ki je pred leti zapustil našo domovino. Solza se mu je utrnula, ko je zaslišal domačo govoricu.

Ko je popoldan krenil avtobus na strmi Korenski klanec, nam je bilo v hipu žal, da zapuščamo koroške gore. Bili smo premalo časa zunaj, da bi se v nas pojavilo domotožje kakor že tolikokrat v tujini.